

7 Outlander

Csontok visszhangoznak 2. kötet

Filmsorozatként
is hódít!

*fine
selection*

DIANA GABALDON

NEW YORK TIMES BESTSELLERSZERZŐ

DIANA GABALDON

AN ECHO
IN THE BONE

CSONTOK
VISSZHANGOZZÁK

Az Outlander-sorozat hetedik része

Első kiadás

Könyvmolyképző Kiadó, Szeged, 2022

2. KÖTET

ÖTÖDIK RÉSZ

A SZAKADÉK SZÉLÉN

Keresztút

William valahol New Jersey-ben, egy jelöletlen keresztútnál vált el Hunteréktől. Nem lett volna bölcs dolog a továbbiakban is velük utaznia. Kérdezősködésüket a kontinentális hadsereg helyzetére vonatkozóan egyre nagyobb ellenségeskedéssel fogadták, ami egyértelműen utalt arra, hogy közelednek a tábor felé. Sem a lázadókkal szimpatizálók, sem a közelben állomásozó hadsereg megtorlásától féltő lojalisták nem akartak információval szolgálni a rejtélyes utazók számára, akik akár kémek – vagy még rosszabbak – is lehetnek.

A kvéker család könnyebben boldogulhat nélküle. Annyira lerítt rólok a hovatarozásuk, ráadásul Denzell szándéka, hogy orvosnak jelentkezzen a csapatokhoz, annyira őszinte és csodálatra méltó volt, hogy William úgy vélte, ha nincsenek együtt, akkor minden bizonnyal segítenének nekik az emberek. Vagy legalábbis kedvesebben fogadnák a kérdezősködésüket. Azonban ha ő is velük tart...

Utazásuk korai szakaszában elegendő volt azt mondania, hogy Hunterék barátja. Az emberek kíváncsian, de nem gyanakodva méregették kis csapatukat.

Ahogy azonban egyre beljebb merészkedtek New Jersey-ben, a vidék nyugtalansága feltűnően érezhetőbbé vált. Itt a földeket már többször megrohanták a fosztogató csapatok. A Howe seregéhez tartozó hesseni zsoldosok egy csata reményében igyekeztek előcsalogatni Washington a watchung-hegységbeli rejtekhelyéről, a kontinentális hadsereg pedig eljátmányokra próbált szert tenni.

A tanyaházak, amik rendes körülmények között tárt karokkal fogadták az idegeneket a külvilágból érkező hírekért cserébe, most muskétával és durván odavetett szavakkal igyekeztek megszabadulni tőlük. Egyre

nehezebb volt élelmet keríteni. Rachel jelenlétének köszönhetően néha közelebb engedték őket, hogy legalább fizetséget fel tudjanak ajánlani cserébe. Ilyenkor William kevéske arany- és ezüsttartalékai is jól jöttek. Denzell a házuk eladásából származó bevétel nagy részét egy philadelphiai bankra bízta, hogy biztosítsa Rachel jövőjét, a Kongresszus által kiadott papírpénzt pedig szinte sehol sem fogadták el.

William azonban sehogyan sem adhatta ki magát kvékernek. Amellett, hogy képtelen volt elsajátítani a beszédüket, megjelenése és viselkedése nyugtalanította az embereket. Annál is inkább, mivel – Nathan Hale kapitány emlékével a fejében – semmilyen megjegyzést nem tett arra vonatkozóan, hogy ő is csatlakozna a kontinentális hadsereghez, és kérdéseket sem tett fel, nehogy az később bizonyítékként szolgáljon a kémkedésére. Így fenyegetőnek vélt hallgatása sem tett jó benyomást az emberekre.

Nem beszéltek a közelgő különválásról, Denzell és Rachel pedig tapintatosan nem kérdezősködött William terveiről. Ennek ellenére mindannyian tudták, hogy eljött az idő, William azonnal érezte a levegőben, amint aznap reggel felébredt.

Amikor Rachel átnyújtott neki egy darab kenyeret a reggelinél, a keze súrolta a fiúét, és William erős késztetést érzett, hogy megszorítsa a lány ujjait. Rachel megérezhette az elfojtott vágy erejét, mert meglepetten felnézett, egyenesen a fiú szemébe. Az ő szeme aznap inkább zöldnek tűnt, mint barnának, és William a jó modort pokolba kívánva legszívesebben ott helyben megcsókolta volna – úgy vélte, a lány nem ellenkezne –, ha nem épp akkor lép ki a bátyja a bokrok közül a nadrágját gombolgatva.

Hirtelen, véletlenszerűen döntött a hely mellett. Nem volt értelme halogatni, és úgy érezte, jobb, ha nem gondolkodik rajta túl sokat. A keresztút közepén megállította a lovát, ezzel meglepve Denzellt, akinek a kancája ingerült tánkra kelt a gyeplő rántásától.

– Itt elbúcsúzom – közölte William minden teketória nélkül, kissé nyersebben, mint szeretne volna. – Az én utam északra visz – intett a megfelelő irányba, és hál’ istennek látszott a nap, így tudta, merre van észak –, maguk pedig ha továbbra is keletnek tartanak, valószínűleg előbb-utóbb rátalálnak Mr. Washington seregének egyik csapatára. Ha...

Elhallgatott, de jobbnak látta, ha felkészíti őket. A földművesek elbeszélései alapján Howe csapatokat küldött a környékre.

– Ha esetleg brit csapatokkal vagy hesseni zsoldosokkal találkozna össze... Esetleg beszélnek németül?

Denzell megrázta a fejét, szeme tágra nyílt a szemüvege mögött.

– Csak franciául, egy kicsit.

– Az is jó. A legtöbb hesseni tiszt jól beszél a franciát. Ha olyan hesseniekkel találkozna, akik azonban nem, és ártani akarnának önöknek, mondják nekik azt, hogy: „*Ich verlange, Euren Vorgesetzten zu sehen, ich bin mit seinem Freund bekannt.*” Azt jelenti: „Követelem, hogy vigyenek a felettesükhöz, ismerem a barátját.” Ugyanezt mondják a briteknek is. Csak természetesen angolul – tette hozzá félszegen.

Denzell arcán halovány mosoly suhant át.

– Köszönjük – felelte. – De mi van, ha elvisznek a felettesükhöz, aki kíváncsi lesz ennek az állítólagos barátnak a nevére?

William is elmosolyodott.

– Az nem számít. Ha már egy tiszt előtt állnak, biztonságban vannak. De ha mégis szükségük van egy névre: Harold Grey, Pardloe hercege, a negyvenhatodik gyalogsági ezred parancsnoka.

Hal bácsi nem ismert úgy mindenkit, mint William apja, de a katonaságnál mindenki ismerte *őt* – vagy legalábbis már hallott róla.

Denzell ajka némán mozgott, ahogy igyekezett mindezt az emlékezetébe vésni.

– És honnan ismered ezt a Harold barátot, William? – Rachel egészen addig résnyre húzott szemmel fürkészte a fiút a kalapja lekonyuló karmája alól, de most hátratorlta a fején, hogy jobban szemügyre vehesse.

William ismét habozott, de végül is mit számított ez már? Soha többé nem látja Hunteréket. És bár tudta, hogy a kvékereket nem lehet a rang és a családnév világi érdemeivel lenyűgözni, kihúzta magát a nyeregben.

– Az egyik rokonom – felelte tömören, majd a zsebébe nyúlva előhúzta a kis erszényt, amit a skót Murray-től kapott. – Tessék! Erre szükségük lesz.

– Enélkül is boldogulunk – hessegette el Denzell a pénzt.

– Ahogy én is – mondta William, és odadobta az erszényt Rachelnek, aki a kezét reflexszerűen felemelve elkapta, és ez épp annyira meglepte, mint a fiú tette. William repeső szívvel a lányra mosolygott.

– Jó utat, barátaim! – vetette még oda nekik, majd északi irányba fordította a lovat, és hátra sem nézve elügetett.

– Ugye tudod, hogy brit katona? – kérdezte Denny Hunter a hűgától, miközben a távolodó William után nézett. – Valószínűleg dezertőr.

– És ha az?

– Az ilyen embert mindenhova erőszak követi. Ezt te is tudod. Egy ilyen ember társasága hosszú távon veszélyes. Nemcsak a testnek, hanem a léleknek is.

Rachel pár pillanatig csendben ült az öszvér nyergében, és az üres utat kémlelte. A fák között hangosan zümmögtek a rovarok.

– Ez elég kétszínű kijelentés, Denzell Hunter – felelte nyugodtan, és kanyarodott egyet az öszvérrel. – Megmentette az életemet, ahogy a tiédet is. Jobban örültél volna, ha nem csinál semmit, és lemészárolnak minket abban a rémes házban? – Rachel a meleg ellenére megborzosgott.

– Nem – válaszolta a bátyja komolyan. – És hálát adok Istennek, hogy ott volt, és megmentett tégedet. Épp eléggé bűnös vagyok ahhoz, hogy a te életedet többre tartsam az ő lelki üdvénél. De nem vagyok olyan kétszínű, hogy ezt letagadjam.

Rachel horkantva levette a kalapját, és elhessegette vele a köré gyűlő legyeket.

– Ez igazán megtisztelő. De ami az erőszakos férfiakat és a társaságukat illeti, nem épp egy hadsereghez tervezel vinni?

Denny szomorkásan felnevetett.

– De igen. Talán igazad van, és valóban kétszínű vagyok. De Rachel... – Előrehajolt a nyeregben, és elkapta az öszvér kantárját, nehogy a lány elforduljon. – Tudod, hogy nem hagynám, hogy bármi bajod essen, akár külsőleg, akár belsőleg. Csak szólj, és kerítek teneked egy biztonságos helyet a barátok között. Tudod, hogy az Úr szólt hozzám, és követnem kell a lelkiismeretemet. De teneked nem kell velem tartanod.

Rachel hosszan, nyugodtan ránézett.

– És honnan tudod, hogy az Úr nem szólt énhozzám is?

Denny szeme felragyogott a szemüveg mögött.

– Nahát, ennek örülök. És mit mondott?

– Azt, hogy „ne hagyj, hogy az az ostoba bátyád a vesztébe rohanjon, különben a vérét terajta kérem számon” – vágott vissza Rachel, és ellökte a bátyja kezét a kantártól. – Ha csatlakozni akarunk a sereghez, Denny, akkor menjünk, és keressük meg!

Azzal erősen az öszvér bordái közé rúgott. Az állat hátracsapta a fülét, és lovasa meglepett kiáltásától kísérvé olyan gyorsan indult meg az úton, mintha ágyúból lőtték volna ki.

William egy ideig egyenes háttal, hibátlan testtartással ült a nyeregben. Miután azonban az út elkanyarodott, és a keresztút eltűnt mögötte, lassított, és válla kissé elernyed. Sajnálta, hogy el kellett válnia Hunteréktől, de gondolatait máris az előtte álló célok felé fordította.

Burgoyne. Eddig csupán egyszer találkozott Burgoyne tábornokkal, mégpedig egy előadásán. Egy olyan darabot mutattak be, amit nem más, mint maga a tábornok írt. Magára a darabra már egyáltalán nem emlékezett, mivel a tekintetével épp hevesen flörtölt egy lánnyal a szomszédos páholyból, de az előadás után az apjával odamentek gratulálni a sikeres szerzőnek, akinek egészen jól állt, ahogy kipirult a dicsőségtől és a pezsgőtől.

Londonban csak „Johnny, az úriember”-ként emlegették. Csillagként ragyogott a londoni társaság égboltján annak ellenére, hogy a feleségével együtt néhány évvel azelőtt kénytelen volt Franciaországba menekülni, hogy elkerülje az adósok börtönét. De az adósságok miatt senkit sem néznek le, ahhoz az túl gyakori jelenség.

Williamet sokkal inkább elbizonytalanította az a tény, hogy Hal bácsikája mintha kedvelné John Burgoyne-t, pedig sem a színdarabokat, sem azok íróit nem szívelte. Bár, jobban belegondolva, a polcán ott sorakozott Aphra Behn munkáinak teljes gyűjteménye, és ahogy azt William apja egyszer a legnagyobb titokban elárulta neki, a bátyja szenvedélyes vonzalmat érzett a költőnő iránt az első felesége halála után, még mielőtt összeházasodott volna Minnie nénival.

– Tudod, Mrs. Behn már rég meghalt – magyarázta az apja. – Azaz biztonságos volt.

William akkor bólintott, mint aki jártas a világ dolgaiban, és mindent ért, de valójában fogalma sem volt, hogyan értette ezt az apja. Biztonságos? Az mit jelent?

Megrázta a fejét. Sosem fogja megérteni Hal bácsit, és lehet, hogy ez mindkettejük számára így a legjobb. Valószínűleg Benedicta nagyi volt az egyetlen, aki valóban értette a fiát. A bácsikájáról azonban Williamnek a kuzinja, Henry is eszébe jutott, mire az állkapcsa megfeszült.

A hír nyilván már Adamet is elérte, de valószínűleg semmit sem tehetett az öccsért. Ahogy William sem, akit a kötelesség északra szólított. De az apja és Hal bácsi bizonyára...

Ekkor a ló aprót horkantva felkapta a fejét, ami kizökkentette Williamet addigi gondolataiból, és egy férfit pillantott meg az út mellett, aki egyik kezét üdvözlésre emelte.

William lassan közelített felé, közben a fákat fürkészsze, hátha gyanútlan utazókra támadó bűntársak lapulnak közöttük. De az út nyílt terep mellett haladt el, sűrűn álló, de vézna facsemetékkal. Azok között senki sem bújhatott el.

– Üdvözlöm, uram! – köszöntötte William, és biztonságos távolságra megállította a lovát az öregembertől. Ugyanis öreg volt, arca barázdált, mint egy önbánya salakdombja, egy hosszú botra támaszkodott, fehér haját hátul összefonta.

– Szép napot! – felelte az úriember. Ugyanis büszkén kihúzta magát, ruházata tisztességes volt, és (William most már észrevette) egy jó ló is állt nem messze tőle kikötve, amely békésen legelészett. William kissé megnyugodott.

– Merre tart, uram? – kérdezte udvariasan, mire az öregember könnyedén megvonta a vállát.

– Az attól függ, mit tud neked mondani, fiatalember. – Hallhatóan skót volt, de érthetően beszélt az angolt. – Egy Ian Murray nevű férfit keresek. Úgy gondolom, talán ismeri.

Williamet ismét elfogta a nyugtalanság. Honnan tudja ezt az öregember? De ha ismeri Murray-t, talán Murray megemlítette neki Williamet. Mindenesetre óvatosan válaszolt:

– Valóban ismerem. De attól tartok, fogalmam sincs, merre lehet.

– Valóban? – nézett rá az öregember átható tekintettel. *Mintha azt hinné, hogy hazudok*, gondolta William. *Gyanakvó, vén bolond!*

– Valóban – felelte határozottan. – A Dismal-mocsárnál találkoztam vele pár héttel ezelőtt, mohawkok társaságában. De nem tudom, azóta merre jár.

– Mohawkok – ismételte az öregember elgondolkozva, majd mélyen ülő szeme megállapodott a fiú mellkasán, ahol a nagy medvekarom lógott. – Azt a kis *bawbeet* a mohawkoktól kapta?

– Nem – válaszolta William mereven. Fogalma sem volt, mi az a *baw-bee*, de a hangzása becsmérőnek tűnt. – Mr. Murray egy... barátjától hozta nekem.

– Egy barátjától? – Az öregember most már nyíltan az arcát fürkészte, amitől William kellemetlenül érezte magát, és így feldühítette. – Hogy hívják, fiatalember?

– Az nem tartozik önre, uram – mondta William a lehető legudvariasabban, majd szorosabbra fogta a gyeplőt. – Jó napot!

Az öregember arca és keze a boton megfeszült, mire William hirtelen megindult, hátha a vén gazember meg akarja vele ütni. Nem tette, de William döbbenten vette észre, hogy a férfi botot markoló kezének két ujja hiányzik.

Egy pillanatra attól tartott, hogy az öregember lóra száll és utánaered, de amikor hátrapillantott, a férfi továbbra is az út mellől bámult utána.

Valószínűleg nem sokat számított, de valamilyen homályos ösztöntől hajtva, hogy kerülje a feltűnést, az inge alá rejtette a medvekarmot, ahol biztonságosan maradhat a rózsafüzére mellett.

Visszaszámlálás

Fort Ticonderoga
1777. június 18.

Drága Bree és Roger!

Még huszonhat nap. Remélem, a tervezett időben elhagyhatjuk az erődöt. Ian kuzinod úgy két hete elment, mondván némi elintéznivalója támadt, de visszajön, mielőtt Jamie szolgálati ideje letelne. Ian nem volt hajlandó leszerződni, hanem önkéntes vadászként dolgozott az erődnek, így lényegében nem dezertált. Nem mintha az erőd parancsnoka bármit is tehetne a dezertőrökkel, kivéve, hogy felakasztja őket, ha elég ostobák ahhoz, hogy visszajöjjenek, amit persze nem tesznek. Nem vagyok benne biztos, miért kellett Iannek elmennie, de remélem, sikerrel jár.

Ha már szóba került az erőd parancsnoka, el kell mesélnem, hogy újat kaptunk. Micsoda izgalmak! Wayne ezredes pár hete távozott – aki bizonyára nemcsak a páratartalomtól, hanem megkönnyebbülésében is szédelt –, és az új parancsnok igazi előrelépés a ranglétrán, ugyanis nem más, mint egy vezérőrnagy, egy bizonyos Arthur St. Clair, egy szívélyes és nagyon jóképű skót, akinek vonzerejét tovább erősíti az a rózsaszín vállszalag, amit hivatalos alkalmakkor magára ölt. (Úgy tűnik, az egyik előnye annak, ha valaki egy ad hoc sereghez tartozik, hogy maga tervezheti meg az egyenruháját. Rájuk nem vonatkoznak a jó öreg, begyöpösödött brit konvenciók.)

St. Clair vezérőrnagy nem egyedül érkezett. Olyannyira, hogy nem kevesebb mint három másik tábornok kísérte, az egyikük francia (apád szerint Fermoy tábornok katonaként nem túl bizalomgerjesztő),

valamint körülbelül háromezer újonc. Ez mindenkit jelentősen felbátorított (de istentelenül leterhelte a latrinákat. A sorok többlábnyi hosszán kigyóznak reggelenként a gödröknél, és a viharbiliből is komoly hiány van), St. Clair pedig szép beszédet mondott, mindenkit biztósítva, hogy az erődöt most már képtelenség bevenni. Édesapád, aki a vezérőrnagy mellett állt, ekkor alig hallhatóan mormogott valamit gaelül, de azért annyira nem visszafogottan, és bár ha jól tudom, St. Clair Thursóban született, inkább úgy tett, mint aki nem érti.

Az erőd és a Mount Independence közti híd építése rohamléptekkel halad... A Mount Defiance pedig továbbra is ott tornyosul a víz túloldalán. Ártalmatlan kis domb a távolból – de jóval magasabb az erődnél. Jamie Mr. Marsdennel áteveztett egy céltáblával – egy négy láb széles, fehérre festett fatáblával –, amit a csúcs közelében felállított, és ami így tisztán látszott az erőd védműjéről. Aztán megkérte Fermoy tábornokot (akinek francia létére nincs rózsaszín vállszalagja), hogy csatlakozzon hozzá, és próbálja meg eltalálni az egyik új puskával (Jamie ugyanis előrelátóan többet is magához vett a Réce szállítmányából, mielőtt a többit hazafiasan az amerikai ügynek adományozta). Nemsokára ripityára lötték a céltáblát, és az eset jelentőségét St. Clair is érezkelte, mivel végignézte az egészet. Szerintem ő is épp annyira várja édesapád szolgálatának a végét, mint én.

Az újonnan érkezetteknek köszönhetően természetesen az én napjaim is sűrűbbek. A legtöbb újonc csodálatosképpen meglehetősen egészséges, de mindig történnek kisebb balesetek, gyakoriak a nemi betegségek és a nyári mocsárláz. Épp annyira, hogy Thacher őrnagy – ő a főorvosunk – most már elnézi nekem, ha lopva bekötözök egy sebet, de éles eszközökhöz továbbra sem enged hozzányúlnom. Szerencsére van egy kis késem, amivel felvághatom a keléseket.

Ian távozása óta a hasznos gyógyfűveimből is kezdek kifogyni. Mindig hozott nekem valamit a vadászatairól, de most nem biztonságos elhagyni az erődöt, hacsak nem nagyobb csapatban megy az ember. Két férfirra, aki pár napja kiment vadászni, holtan és megskalpolva találtak rá.

Míg az orvosi készletem így fogyatkozik, némileg kárpótol, hogy egy bizonyos Mrs. Raven személyében szert tettem egy saját ghúlra. New Hampshire-i asszony, a férje milíciatiszt. Viszonylag fiatal, a harmincas éveiben járhat, de sosem volt gyereke, és így rengeteg fölös érzelmi energiával rendelkezik. Életerejét a betegek és a haldoklók adják, de

biztos vagyok benne, hogy közben szörnyen együttérzőnek tartja magát. Különös élvezetét leli a hátborzongató részletekben, ami, bár magában kissé visszataszító, megfelelő segéddé teszi, mivel nem ájul el – hiszen nem akar lemaradni semmiről –, amíg helyre teszek egy nyílt csonttörést vagy leamputálok egy elüszkösödött ujjat (gyorsan, mielőtt Thacher őrnagy vagy a csatlósa, Stactoe hadnagy észrevenné). Igaz, kissé sokat jajgat, és idegesítően locsog, később pedig elég lapos mellkasát szorongatva, kidülledt szemmel meséli el a kalandjait másoknak (majd összesett a soktól, amikor behozták a megskalpolt férfiakat), de az ember azzal dolgozik, amivel tud.

Azonban ami az orvosi hozzáértés másik végletét illeti, az új csapatok egy fiatal kvéker orvost is hoztak magukkal, egy bizonyos Denzell Huntert és a húgát, Rachelt. Személyesen még nem adódott lehetőségem beszélni vele, de a hallottak alapján dr. Hunter valóban orvos, és a kórokozókról is van némi fogalma, mivel John Hunternél, az orvostudomány egyik legkiemelkedőbb képviselőjénél tanult. (Mivel ezt talán Roger is olvassa, inkább nem bocsátkozom részletekbe arról, hogyan tanulmányozta John Hunter a gonorrhoea terjedését... Vagyis nem, mégis elmesélem: megszurta a péniszét egy adag fertőzött gennyel átitatott szikével, és rendkívül elégedett volt az eredménnyel, legalábbis Denny Hunter szerint, aki édesapád elé tárta ezt az érdekes esetet, miközben bekötözte a hüvelykujját, ami beszorult két guruló fabasáb közé. Ne aggódj, nem tört el, csak csúnyán megdagadt. Kíváncsi lennék, Mrs. Raven hogy fogadná ezt a történetet, de gondolom, az illem nem engedné, hogy dr. Hunter neki is elmesélje.)

Remélem, figyelsz a gyerekek védőoltásaira.

Szeretettel:
Anyu

*B*rianna már becsukta a könyvet, de a keze önkéntelenül is ismét kitapintotta a borítóját, mintha újra ki akarná nyitni, hátha akkor más információkkal szolgálna.

– Hányadika van június tizennyolcadika után huszonhat nappal? – Erre neki is tudnia kéne a választ, hiszen jól ment neki a fejben számolás, de az idegességtől leblokkolt.

Roger felemelte az öklét, és azon kezdte el számolni.

– Január, február... – mormolta halkán, koncentrálnak. – A június harmincnapos, tehát tizennyolcadikától harmincadikáig tizenkét nap, és még tizennégy, az július tizennegyediké.

– Ó, egek!

Már háromszor elolvasta, így semmi értelme nem volt még egyszer ellenőrizni, Brianna mégis kinyitotta a könyvet John Burgoyne portréjánál. Jóképű férfinak tűnt – „és ezzel ő is tisztában volt”, jegyezte meg Bree hangosan, mire Roger aggódalmasan pillantott felé – Sir Joshua Reynolds ábrázolásában, egyenruhában. Gyülekező viharfelhők drámai háttere előtt állt, keze a kardja markolatán pihent. A következő oldalon pedig ott virított feketén-fehéren:

Július hatodikán Burgoyne tábornok közel nyolcezer katonájával, kiegészülve indián és a von Riedesel báró alatt szolgáló német csapatokkal rajtaütött a Fort Ticonderogán.

William valamivel könnyebben talált rá Burgoyne tábornokra és a seregére, mint Hunterék Washington tábornok csapatainak táborára. Bár az is igaz, hogy Burgoyne tábornoknak nem állt szándékában rejtőzködni.

Katonai viszonylatban a tábor hatalmasnak számított. A rendezett sorokban álló fehér vászonsátrak három mezőt is kitöltöttek, és még a fák között is láthatóak voltak. Ahogy a parancsnok sátra felé tartott, hogy szolgálatra jelentkezzen, William észrevett egy komolyabb rakásnyi üres fehérboros üveget, nem messze a tábornok sátrától. Mivel nem hallotta, hogy a tábornok ismert iszákos hírében állna, ezt a bőséget nagyvonalú vendégszeretetnek és társaságkedvelő életmódnak tudta be, amit jó jelnek tartott egy parancsnoknál.

Egy ásítozó szolgáló épp az ólompecsétek maradékát szedte össze, amiket egy bádogdobozba dobált, feltehetően azért, hogy később megolvastva golyókat készítsenek belőlük. Álmos, fürkésző szemmel méregette Williamet.

– Burgoyne tábornokot keresem, hogy szolgálatra jelentkezzem – közölte vele William, és kihúzta magát. A szolgáló tekintete lassan felmérte a fiú magasságát, majd halvány érdeklődéssel megállapodott az arcán, mire Williamben felmerült, hogy talán nem sikerült olyan alaposan megborotválkozni.

– Tegnap este vacsorapartit tartott a dandártábornokkal és St. Leger ezredessel – szólalt meg végül a szolgáló, majd aprót böffentett. – Jöjjön vissza délután! Addig is – lassan, grimaszolva felállt, mintha a mozdulattól fájdalom nyilallt volna a fejébe, és az egyik irányba mutatott – az étkezősátrat arra találja.

Barátok

Fort Ticonderoga
1777. június 22.

Legnagyobb meglepetésemre Stebbings kapitányt ülve találtam. Sápadt volt, úszott a verejtékben, és ingaként dülöngélt, de ült. Mr. Dick olyan gyengéd aggodalommal totyogott körülötte magában motyogva, mint egy tyúkanyó a kicsibéje körül.

– Látom, jobban érzi magát, kapitány – mosolyogtam rá. – Ha így folytatja, most már bármelyik nap lábra állhat.

– Már... felálltam – zihálta. – Lehet, hogy belehalok.

– Tessék?

– Kapitány *sétálni!* – erősítette meg Mr. Dick a büszkeség és a rémület között őrlődve. – Karomon, de tényleg sétálni!

Letérdeltem a kapitány mellé, és meghallgattam a tüdejét és a szívét azzal a fa sztetoszkóppal, amit Jamie készített nekem. A pulzusa egy nyolchengeres versenyautó sebességével vetekedett, erősen hörgött és zihált, de semmi rémesen aggasztót nem tapasztaltam.

– Gratulálok, Stebbings kapitány! – mosolyogtam, és leengedtem a sztetoszkópot. A kapitány továbbra is rettenetesen festett, de a légzése kezdett lelassulni. – Valószínűleg nem ma fog meghalni. Mi készítette ilyen eltökéltségre?

– A... fedéltetmesterem – préselte ki magából egy köhögőroham előtt.

– Joe Ormiston – magyarázta Mr. Dick, és felém biccentett. – Lába bűzlik. Kapitány meglátogatni.

– Mr. Ormiston. Bűzlik a lába? – Ez több vészharangot is megkon-dított a fejemben. Mert ha egy ilyen helyen olyan erős szagot áraszt egy

seb, hogy felhívja magára a figyelmet, az egyáltalán nem számít jó jelnek. Felálltam, de Stebbings elkapta a szoknyámat, és határozott mozdulattal visszahúzta.

– Maga... – mondta levegő után kapkodva. – Gondoskodjon róla!

Piszkos fogait felfedve rám vigyorgott.

– Ez parancs – lihegte. – Asszonyom.

– Igenis, kapitány – feleltem fanyarul, majd elindultam a kórház épülete felé, ahol a betegek és a sebesültek nagy részét elszállásolták.

– Mrs. Fraser! Mi a baj? – A lelkes kiáltás Mrs. Raventől származott, aki épp akkor bukkant elő a helyi ellátmányos üzletből, amikor elhaladtam mellette. Magas, vézna asszony volt sötét hajjal, ami állandóan kiszökött a főkötője alól, ahogy most is.

– Még nem tudom – feleltem tömören, meg sem állva. – De lehet, hogy komoly.

– Ó! – felelte, és a hangján hallatszott, hogy legszívesebben hozzátenné: „De jó!” Kosarát a hóna alá véve a nyomomba eredt, eltökélten, hogy „jót fog cselekedni”.

A munkaképtelen brit rabokat és az amerikai betegeket együtt szállásolták el egy hosszú kőépületben, amit keskeny, üvegezetlen ablakok világítottak meg, és ami az időjárástól függően hol fagyos, hol fullasztó volt. Mivel jelenleg kora délutánra járt az idő, és odakint páras hőség uralkodott, olyan érzés volt belépni a kórházba, mintha az arcomba csaptak volna egy forró, nedves törülközőt. Egy *mocskos*, forró, nedves törülközőt.

Nem volt nehéz rátalálni Mr. Ormistonra, ugyanis az ágya körül egy csapat férfi álldogált. Stactoe hadnagy is köztük volt – ami nem jelentett jót –, aki épp dr. Hunterrel vitatkozott – ez viszont igen –, miközben más orvosok is próbálták közbeszúrni a véleményüket.

Azonnal tudtam, miről vitatkoznak. Mr. Ormiston lábfejeének az állapota nyilván romlott, és le akarták amputálni. Minden valószínűség szerint igazuk volt. A vita tárgya valószínűleg inkább az lehetett, hogy *hol* amputálják le, vagy hogy ki végezze el a beavatkozást.

Mrs. Raven a sok orvos láttán megszeppenve kissé hátramaradt.

– Nem gondolja, hogy... – kezdte, de nem foglalkoztam vele. Van idő, amikor valóban gondolkodni kell, de ez most nem olyan helyzet volt. Itt csak a cselekvés, a gyors, határozott cselekvés segíthetett. Nagyot szippantottam a sűrű levegőből, és előreléptem.

– Jó napot, dr. Hunter! – üdvözöltem, miközben utat törtem magamnak két katonaosvos között, és a fiatal kvéker orvosra mosolyogtam. –

Stactoe hadnagy – tettem hozzá mintegy mellékesen, hogy ne tűnjek nyilván udvariatlannak. Letérdeztem a beteg ágya mellé, nyirkos tenyeremet a szoknyámba töröltem, és megfogtam Mr. Ormiston kezét.

– Hogy érzi magát, Mr. Ormiston? Stebbings kapitány küldött, hogy kezeljem a lábát.

– Hogy *mit csinált?* – kezdte Stactoe hadnagy ingerülten. – Komolyan, Mrs. Fraser, mégis mit tudna...

– Köszönöm, asszonyom – szakította félbe Mr. Ormiston. – A kapitány mondta, hogy ideküldi önt. Épp azt magyaráztam ezeknek az úriembereknek, hogy ne aggódjanak, mivel biztos vagyok benne, hogy *ön* tudni fogja, mi a legjobb.

Ezt bizonyára örömmel fogadták, gondoltam, de csak rámosolyogtam, és megszorítottam a kezét. A pulzusa gyorsan és kissé gyengén, de szabályosan lüktetett. A keze azonban forró volt, és cseppet sem leptek meg a roncsolódott lábfejéből induló és a lábán felfelé kúszó vöröses csíkok, amik a vérmérgezést jelezték.

A kötést leszedték a lábáról, így kétség sem férhetett hozzá, hogy Mr. Dicknek igaza volt: lába bűzlik.

– Ó, *édes istenem!* – szólalt meg mögöttem Mrs. Raven őszinte sajnálattal.

A láb egyértelműen üszkösödni kezdett. Ha a szag és a szövetek sercegeése nem lett volna elegendő bizonyíték, a lábujjak máris kezdtek elfekedni. Nem pazaroltam arra az időt, hogy haragudjak Stactoe-ra. A lábfej korábbi állapota és az elérhető gyógymódok miatt talán én sem tudtam volna megmenteni. És az, hogy ilyen megkérdőjelezhetetlenül látszott az üszkösödés, valójában még segített is. Így nem is volt kérdés, hogy le kell amputálni. De akkor miről vitatkoztak pontosan?

– Gondolom, a beteg *orvosaként* egyetért, Mrs. Fraser, hogy az amputáció elkerülhetetlen – mondta a hadnagy szarkasztikus udvariassággal. Már kiterítette az eszközeit egy anyagdarabra. Viszonylag tisztán tartotta őket, ami azt jelentette, hogy bár nem voltak visszataszítóan mocskosak, láthatóan nem is fertőtlenítette őket.

– Természetesen – feleltem kedvesen. – Nagyon sajnálom, Mr. Ormiston, de igaza van. És sokkal jobban érzi majd magát nélküle. Mrs. Raven, hozna nekem egy edény forralt vizet?

Aztán Denzell Hunter felé fordultam, aki Mr. Ormiston másik kezét fogta, láthatóan a pulzusát ellenőrizte.

– Ön talán nem ért egyet, dr. Hunter?

– Ó, de igen – felelte barátságosan. – Az amputáció mértékében nem értettünk egyet, nem a szükségességében. Mire kell a forralt víz... Fraser barátom?

– Claire – feleltem tömören. – Hogy fertőtlenítsük az eszközöket. Így elkerülve a beavatkozás utáni fertőzéseket. Amennyire csak lehetséges – tettem hozzá őszintén. Stactoe erre egy elég tiszteletlen hangot hallatott, de nem vettem róla tudomást. – Ön mit javasol, dr. Hunter?

– Denzell – válaszolta röpke mosollyal. – Stactoe barátom a térd alatt amputálna...

– Még szép! – háborgott Stactoe. – Szeretném megvédeni a térdízületet, és semmi szükség arra, hogy feljebb amputáljunk!

– Furcsamód hajlok arra, hogy egyetértsek önnel – közöltem vele, aztán visszafordultam Denzell Hunterhöz. – Ön azonban nem?

A férfi megrázta a fejét, és feljebb tolta a szemüvegét az orrán.

– Középcombsonti amputációt kell végeznünk. A betegnek térdhajlaji aneurizmája van, ami azt jelenti...

– Tudom, mit jelent. – Valóban így volt, már be is nyúltam Mr. Ormiston térdhajlatába. A férfi felkuncogott, majd hirtelen elhallgatott, és zavarában elpirult. Rámosolyogtam.

– Elnézést, Mr. Ormiston – mondtam. – Igyekszem nem megcsiklandozni.

Nem is kellett tovább tapogatóznom, azonnal kitapintottam az aneurizmát. Finoman lüktetett az ujjaim alatt, nagy, kemény dudorként az ízület mélyedésében. Már egy ideje ott lehetett, csoda, hogy nem repedt ki a tengeri csata és a Ticonderogába tartó megerőltető út során. Egy modern műtőben talán el lehetett volna végezni a kisebb amputációt és helyrehozni az aneurizmát – de itt nem.

– Igaza van, Denzell barátom – mondtam, és felegyenesedtem. – Amint Mrs. Raven visszatér a forró vízzel...

De a férfiak nem figyeltek rám. A hátam mögött bámultak valamit, mire megfordultam. Guineai Dick közeledett felénk verejéktől csillogva, a hőség miatt egy szál ágycikkötőben, így tisztán látszott az összes tetoválása, kezében ünnepélyesen egy fekete üveget tartott.

– Kapitány küldeni rum, Joe – mondta Mr. Ormistonnak.

– Az isten áldja érte a kapitányt! – felelte Mr. Ormiston őszinte hálaival. Elvette az üveget, a fogával kihúzta a dugót, és eltökélten nagyot kortyolt belőle.

Mrs. Raven visszatérését víz fröccsenő, loccsanó hangja jelezte. Majdnem minden tűz fölött üst lógott, így könnyen lehetett forralt vizet találni. És, isten áldja érte, egy hideg vízzel teli vödört is hozott, hogy megmoshassam a kezem anélkül, hogy megégetném magam.

Felvettem az egyik rövid pengéjű, kegyetlen amputációs kést, és már épp készültem belemártani a forró vízbe, amikor a felháborodott Stactoe hadnagy kikapta a kezemből.

– Mit művel, asszonyom?! – kiáltott fel. – Ez a legjobb késem!

– Igen, épp ezért szeretném használni – feleltem. – *Minután* elmostam.

Stactoe alacsony termetű férfi volt, rövid, tüskés ősz hajjal. Ami azt illeti, két-három hüvelykkel alacsonyabb volt nálam, ahogy azt észrevettem, amikor a szemébe nézve kihúztam magam. Arca egy-két árnyalatnyival vörösebb színt öltött.

– Ha forralt vízbe mártja, azzal csak tönkreteszi a fémet!

– Nem teszem tönkre – feleltem, és igyekeztem higgadt maradni. Egyelőre. – A forró víztől csak tisztább lesz. És nem fogok koszos eszközzel nekiesni a betegnek.

– Ó, valóban? – Mintha elégedettség csillant volna a szemében, és védelmezően a mellkasához szorította a kést. – Jól van. Akkor jobb, ha átengedi a munkát azoknak, akik képesek elvégezni.

Guineai Dick, aki az üveg kézbesítése után is ott maradt, és kíváncsian követte a vitát, ekkor előrehajolt, és kivette a kést Stactoe kezéből.

– Kapitány mond, ő gyógyítani Joe – mondta nyugodtan. – Mrs. Fraser gyógyít.

Stactoe felháborodva eltátotta a száját, hogy ilyen durván megsértették a rangját, és a kés után kapva Dick felé vetődött. Dick azonban a törzsi háborúk és a többéves brit haditengerészeti pályafutása során kiélesedett reflexeknek köszönhetően hirtelen Stactoe felé lendítette a kést, attól a nyilvánvaló szándéktól vezérelve, hogy eltávolítsa a fejét a helyéről. Talán sikerrel is járt volna, ha Denzell Hunter, hasonlóan jó reflexektől vezérelve, nem szökken oda és nyúl Dick karja után. Elvétette a fogást, de így Stactoe-nak lökte a nagy guineait.

A két férfi egymásba kapaszkodott – Dick elejtette a kést –, egy pillanatra megtántorodott, majd az egyensúlyát elvesztve Ormiston ágyára zuhant, a beteget, a rumos üveget, a forró vizet, Denzell Huntert és a többi felszerelést is a kőpadlóra taszítva. A nagy csörömpölésre minden beszélgetés elhalt az épületben.

– Óóó! – mondta Mrs. Raven kellemesen döbbsen. Ez az egész kezdett izgalmasabb lenni, mint amire számított.

– Denny! – szolt egy hasonlóan hökkent hang a hátam mögött. – Mégis mit képzelsz, mit művelsz?

– Csak... segíték Claire barátomnak a műtétben – felelte Denzell maradék méltóságával, majd felült, és tapogatózni kezdett a padlón a szemüvege után.

Rachel Hunter felvette az elkóborolt szemüveget, ami az esés után arébb szánkázott a kövön, majd egy határozott mozdulattal visszabiggyesztette a bátyja orrára, miközben bizalmatlanul méregette Stactoe hadnagyot, aki lassan felemelkedett a földről, úgy dagadva egyre jobban a düh-től, akár egy hőlégballon.

– Maga...! – szólalt meg rekedtesen, és kicsi, remegő ujjával Dickre mutatott. – Akasztás járna azért, hogy egy tisztre támadt. *Magát*, uram – fordította vádaskodó ujját Denzell Hunter felé – hadbíróság elé állíthatnám és kisémmizhetném! Ami pedig magát illeti, *asszonyom*... – Szinte köpve ejtette ki a szót, de aztán elhallgatott, hirtelen nem jutott eszébe, milyen kellően rémes dologgal tudna megfenyegetni. Majd így folytatta: – Jobb lesz, ha szólok a férjének, hogy jót tenne önnek egy kiadós verés!

– Gyere, csiklandozz meg, drágaságom! – szólalt meg egy elmosódott hang a földről. Lepillantva észrevettem a buja tekintetű Mr. Ormistont. A zuhanás közben sem eresztette el a rumos üveget, sőt, azután is buzgón iszogatótt belőle, és most rumtól mámoros ábrázattal tapogatta a lábamat a térdemnél.

Stactoe hadnagy olyan hangot hallatott, mint akinél ezzel betelt a pohár, vagy már túl is csordult, majd sietve összeszedte a leesett eszközeit, és dülva-fülva elmasírozott a késekkel és fűrészekkel, közben néha elejtve egy-egy apróbb tárgyat.

– Szükséged van rám, Sissy? – Denzell Hunter mostanra már feltápászkodott a földről, és épp az eldölt ágyat állította vissza a helyére.

– Nem is annyira nekem, hanem Mrs. Brownnak – felelte a húga szárazon. – Azt mondja, itt az idő, és hívat tégedet. Most azonnal.

Dr. Hunter röviden felhorkantott, és rám pillantott.

– Mrs. Brown a szó szoros értelmében hisztérikus – magyarázta bocsánatkérően. – Szerintem még egy hónapig nem fog szülni, de állandóan hamis összehúzódsoktól szenved.

– Ismerem – mondtam, elfojtva egy mosolyt. – Nem irigylem érte.

Mrs. Brown tényleg hisztérikus természet volt. Ráadásul egy milícia ezredesének a felesége, így a véleménye szerint egy egyszerű bába nem volt méltó hozzá. Amint meghallotta, hogy dr. Denzell Hunter dr. John Hunterrel dolgozott, aki a *királyné* szüleiénél is segédkezett, az én szerény szolgálataimtól rögvest eltekintett.

– Nem vérzik, nem folyt el a magzatvíz? – kérdezte Denzell a hűgától beletörődő hangon.

Guineai Dick, akit a korábbi konfliktus egy cseppet sem viselt meg, visszahelyezte az ágyneműt az ágyra, majd lehajolt, és olyan könnyedén emelte fel a kétszázötven fontos Mr. Ormistonra, mint egy tollpaplant, majd az üvegével együtt finoman lefektette.

– Szerintem készen áll – jelentette be, miután végigmérte a beteget, aki csukott szemmel feküdt, és közben vidáman motyogott magában:

– Egy kicsit lejjebb, drágaságom, igen, így, így...

Denzell tehetetlenül Mr. Ormistonra, a hűgára, majd rám nézett.

– Rá kell néznie Mrs. Brownra, bár nem gondolom, hogy az ügy sürgős lenne. Tudsz várni egy kicsit? És akkor segédkezem teneked.

– Mrs. Fraser gyógyít – vetett rá sötét pillantást Dick.

– Igen, Mrs. Fraser gyógyít – biztosítottam, és hátrakötöttem a hajam.

– De hogy Mrs. Fraser *miel* gyógyít, az már egy másik kérdés. Van esetleg olyan eszköze, amit kölcsönkérhetnék, dr.... öhm, Denzell barátom?

Az orvos elgondolkodva megdörgölte a homlokát.

– Van egy jó kis fűrészem – mondta, majd röviden elmosolyodott. – És nem bánom, ha forralt vízbe mártod. De a célnak megfelelő késem nincs. Elküldjem Rachelt, hogy megkérdezze a többi orvost?

Rachel kissé elkomorult erre a felvetésre, mire megfordult a fejemben, hogy dr. Hunter talán nem annyira népszerű a többi orvos körében.

Mr. Ormiston elég vaskos lábára néztem, próbáltam felbecsülni a hús vastagságát, amit át kell vágni, és benyúltam a szoknyám résén, hogy kikapintsam a késem hüvelyét. Jó, megbízható kés volt, és Jamie nem sokkal azelőtt élte meg nekem. Egy ívelt pengéjű kés jobb lett volna, de a hosszúságát megfelelőnek találtam...

– Nem, nem szükséges. Az enyém is megteszi. Ha lenne szíves idehozni a bátyja fűrészt, Miss... öhm, Rachel – mosolyogtam rá. – És, Mrs. Raven, attól tartok, a víz mind kifolyt, tudna...

– Ó, hogyne! – kiáltotta, majd felkapta az edényt, és csörömpölve megindult vele, útközben belerúgva Stactoe hadnagy egyik elgurult eszközébe.

A Mr. Ormiston lába körül kibontakozó drámát eddig is több lenyűgözött báméskodó figyelte. Most, hogy a hadnagy elment, lassan közelebb araszoltak, közben ijedt pillantásokat vetve Guineai Dickre, aki barátságosan rájuk vigyorgott.

– Tudna Mrs. Brown várni egy negyedórát? – kérdeztem Denzelltől. – Könnyebb, ha van itt valaki, aki tudja, mit csinál, miközben a lábat tartja, amíg én vágok. Dick pedig lefoghhatja a beteget.

– Negyedórát?

– Nos, maga az amputáció kicsit kevesebb mint egy perc, ha nem ütközöm nehézségbe. De kell egy kis idő az előkészületekhez, és jól jönne a segítség az elvágott erek elkötésénél. Hová lett a rumos üveg?

Denzell sötét szemöldöke szinte a hajáig szaladt, és Mr. Ormiston felé intett, aki időközben elaludt, és most hangosan horkolt, kezében a dédelgetett üveggel.

– Nem szándékozom inni belőle – mondtam szárazon, megválaszolva a tekintetéből sugárzó kérdést.

Kiszabadítottam az üveget, és öntöttem belőle egy kis rumot egy tiszta rongyra, amivel elkezdtem áttörölni Mr. Ormiston szőrös combját. A hadnagy szerencsére hátrahagyta a sebvarró fonalas üvegét, az eszköz pedig, amibe Mrs. Raven bekerült, egy fogó volt. Szükségem lesz rá, hogy elkapjam az elvágott artériák végét, amik bosszantó mód hajlamosak visszahúzódní és eltűnni a húsban, közben mindenfelé vért spriccelve.

– Á! – mondta Denzell, továbbra is kissé értetlenül, de azért lelkesen. – Értem. Tudok... segíteni?

– Kölcsönkérhetném az övét érszorítónak?

– Ó, természetesen – felelte, és habozás nélkül, kíváncsian kicsatolta az övét. – Ha jól gondolom, már csináltál ilyesmit.

– Sajnos elég sokszor.

Ellenőriztem Mr. Ormiston légzését, ami hangos volt ugyan, de nem nehézkes. Öt perc alatt majdnem az üveg felét kiitta. Ez a dózis egy brit tengerésznél kevésbé rumhoz szokott emberrel valószínűleg végzett volna, de a láz ellenére meglehetősen jók voltak az életjelei. A részegség cseppet sem egyenlő az altatással. A beteg kábult volt ugyan, de nem öntudatlan, és minden bizonnyal magához tér, ha vágni kezdek. De a félelmet tompította, ahogy talán a közvetlen fájdalmat is. Eltűnődtem, vajon tudok-e majd még valaha étert előállítani, és ha igen, mikor.

A kötszerek két-három kisebb, megpakolt asztalon sorakoztak a hosszúkás helyiségben. Kiválogattam közülük egy jó adag, viszonylag tiszta

TETSZIK? MI IS NAGYON SZERETJÜK.

Szívből ajánljuk,
ha öröme és felszabadult percekre vágysz!

**Már rendelhető!
ÉLVEZD MIHAMARABB!**

**MOST
KEDVEZMÉNNYEL**

lehet a tiéd!

[Megnézem.](#)

NE HAGYD KI!

Rendeld meg most a kiadónál!

Még több jó könyv

megjelenését támogatom veled.

[Imádom a jó könyveket. Kérem máris!](#)

anyagot, és visszamentem az ágyhoz, épp akkor, amikor Mrs. Raven – zihálva, kipirulva és izgatottan, nehogy lemaradjon valamiről – visszaért a vödörkben loccsanó vízzel. Nemsokára Rachel Hunter is befutott a bátyja fűrészével, hasonlóan lihegve a sietségtől.

– Lemosná a fűrészt, Denzell barátom? – kérdeztem, majd egy zsákvászon kanyarítottam a derekam köré kötényként. A verejték végigcsorgott a hátamon, és a fenekemet csiklandozta. A kötszernek szánt egyik anyagdarabot kendőként a fejemre tekertem, hogy a műtét közben az izzadság ne folyjon bele a szemembe. – És letörölné róla azokat a foltokat a markolatnál? Aztán pedig a késemet és azt a fogót is, ha lenne szíves.

Az orvos zavarodottan eleget tett a kéréseimnek, miközben a kíváncsi tömeg duruzsolva figyelt. Nyilván még sosem láttak ilyen szokatlan előkészületeket, de Mr. Dick barbár megjelenése biztonságos távolságban tartotta őket.

– Gondolod, hogy a hadnagy valóban felakasztatja a barátunkat? – suttogta nekem Denzell Dick felé biccentve. – Megteheti egyáltalán?

– Biztos vagyok benne, hogy örömmel megtenné, de nem hinném, hogy hatalmában állna. Mr. Dick angol fogoly. Gondolja, hogy önt valóban hadbírótság elé állíttathatja?

– Talán megpróbálja – felelte Denzell, de nem úgy tűnt, mint akit igazán nyugtalanít ez az eshetőség. – Végül is bevonultam.

– Valóban? – Ez furcsa volt, de nem ő volt az egyetlen kvéker, akivel úgyszólván egy csatatéren találkoztam.

– Ó, igen. De nem hinném, hogy a seregnek olyan sok orvosa lenne, hogy csak úgy feláldoznának egyet. És azt is kétlem, hogy a lefokozásom hatással lenne a szakértelmemre. – Vidáman rám mosolygott. – Tenedek sincs rangod, ha nem tévedek, mégis úgy vélem, hogy boldogulni fogsz.

– Ha Isten is úgy akarja – jegyeztem meg, mire komolyan bólintott.

– Ha Isten is úgy akarja – ismételte, majd átnyújtotta nekem a kést, ami még meleg volt a víztől.

– Jobb, ha hátrébb állnak – közöltem a báméskodókkal. – Ez egy kicsit véres lesz.

– Ó, jaj, ó, jaj! – sápirozott Mrs. Raven a várakozástól reszkető, elakadó lélegzettel. – Milyen *rémes!*